

1944, október 18.¹ [Banská Bystrica.] — Zpráva člena čs. vládnjej delegácie B. Laušmana pre člena Štátnej rady J. Čaploviča, zaslaná rádiotelegraficky do Londýna.

Pre Čaploviča srdečné pozdravy. Predpokladám, že ste o celkovej situácii informovaný, preto iba niekoľko zdelení:

1. Zjednocovacieho sjazdu² sa zúčastnilo 46 okresov zo 60. Názov strany bol prijatý jednomyselne na návrh Ertla. V programových otázkach zatiaľ nič konkrétneho až na to, že strana chce ostať verná marxizmu. V 15-člennom vedení³ zasadajú z bývalej SD: Dr. Čech, Ertl, Šoltész, Viktorín, Balco, jedno miesto je rezervované Frličkovi.

2. Strana má značnú príťažlivosť v masách, hlási sa k nej tiež inteligencia, roľníci, dôstojníci a četníci. V armáde sa teší značným sympatiám, partizáni idú všetci s ňou.

Včerajšia konferencia závodných výborov v Podbrezovej⁴ (cez 400 delegátov zo 76 závodov) vyznela pre jednotné odborové hnutie pod vedením strany. Netreba zdôrazňovať, že strana stojí v čele bojujúceho Slovenska. Zo zbývajúcich oboch žijúcich poslancov ide s ňou Kopasz. Benda je kompromitovaný.

3. Národná rada má 50 členov. 24 patrí demokratom, 24 komunistom, 2 generalite. V komunistickom klube z býv. soc. dem. sú: Ertl, Viktorín, Šoltész, Čech, Kapinaj, Bohúň, Bahurinský a Peška.⁵ Nie je vylúčené, že podobný zjednocovací proces prejde i na Karpatskej Ukrajine. Pre české zeme v zhode so Švermom a Slánskym nevyklúčujeme koncepciu bloku, ale možno dúfať, že sa behom doby nájde forma, ako v záujme štátnej jednoty postaviť vo všetkých tých zemiach zjednotené hnutie na spoloč. základňu.

SÚA Praha. b S 40-3/92-93. Zprávy od Marienky. Fotokópia odpisu písaného na stroji.

¹ Z textu zprávy („včerajšia konferencia“) vyplýva, že bola koncipovaná alebo možno aj odoslaná 16. 10. 1944. Pôvodný záznam rádiogramu sme nemali k dispozícii.

² Šlo o zjednocovací sjazd KSS, ktorý sa konal 17. 9. 1944.

³ G. Husák vo svojej zpráve z februára 1945 (viď dokument čís. 576) a tiež zpráva Pravdy z 19. 9. 1944 hovorí o 18-člennom vedení. Mená členov, ktoré uvádza Laušman a Husák, sa v niektorých prípadoch nezhodujú.

⁴ Konferencia sa konala 15. 10. 1944.

⁵ V zozname členov povstaleckej SNR sa s podobným menom nestretáme. Šlo pravdepodobne o dr. A. Rašlu.